

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Хмелішча Маларыцкага раёна

Не проста было ўзяцца за гэты тэкст... Каторы раз праслухоўваў дэмаграфічны апытаны апашніх жыхароў невелькіх памираючай вёскі на самай мяжы з Украйной: яны гавораць без асаблівага эмоцыянальнага будзённа, пра даўно перажытае, як расстралялі ў вайну, як забіралі аднаважыцца да і пасля вайны. Толькі бабуля Настасся цяжка ўздыхае, згадваючы той страшны дзень расстрэлу, крэх падрыгвае яго голас. Столькі гадоў прайшло, але ж такое не можа забыцца. Многа гора пабачылі тутэйшыя людзі...

Асаблівы лёс

Хмелішча згубілася далёка ў лясх. Нават паказальнік, які стаіць каля Навалесся на трасе з адназкай «З», у сэнсе тры кіламетры, падманвае выпадковага падарожніка. Аказалася, тут не тры, а нават крышчак больш за пяць кіламетраў па лесе, засякалі па спідометры. «І дарога асабліва, — расказвае старшыня **Олтушкаўска сельскага Савета Вітольд ПЯТКЕВІЧ.** — Гэта памежная зона, ехаць можна, спыняцца машынай на гэтай дарозе нельга. На правую ўзбочыну можна ступіць нагой, на левую — нельга».

І міжволі направакаюць аналогіі: так тут спакон веку было: туды нельга, сюды — нельга, крок увапера, крок улёва — ... Расстрэлялі і без усялякіх крокаў, як у 1942-м. Але пра гэты крэху пазней.

РАССТРЭЛЬНЫ ДЗЕНЬ

«Кампанія без інцыдэнтаў»

23 кастрычніка споўніцца 75 гадоў з таго страшнага дня, калі расстралялі 128 жыхароў вёскі. Потым камандаці і пераспектыўна, як суседня Пішча на прапанове — кіламетры тры. Але наўпрост ужо даўно ніхто не ходзіць. А пра афіцыйны пераход трэба зрабіць крук кіламетраў сорок. Ну і хто туды цяпер паядзе? Тым больш што засталася жыхароў у Хмелішчы ў пяці хатах. Астатнія жытло стаіць пустое. Калі б не вайна, дзве хвалі рэпрэсій, можа, і гэтая вёска была б сёння вялікай і перспектыўнай, як суседня Пішча, хто ведае. А так... Першае выпрабаванне перажыло Хмелішча, калі перад самай вайной, у 40-м, вывезлі ў Сібір самых заможніх гаспадароў. Не памешчыкаў, а працавітых вясцоўцаў, якія на зямлі сумелі здабыць крыху большы за іншых дабрабыт для сваёй сям'і. Аж у Іркуцкай вобласці апынуўся малы Іван Сымонік, сённяшні жыхар вёскі. Яго бацьку з жонкай і пяцію дзецьмі вывезлі як «кулцаці элемент» разам з другімі гаспадарамі. Яны, вядома, з'яжджлі са сваіх дамоў, дасылаючы праклёны і новай уладзе, і ўсім яе ўпаўнаважаным. Каб хто тады казаў ім, што ад'езд стане паратункам ад смерці, не паверылі б. Але пасля вайны, у 47-м, яны вярнуцца, а вось сваёй вёсцы ўжо не застануць, бо туды расстраляюць.

Можа, таму і спалілі нашу вёску, можа, сам ён і навіў немцаў на тую зямлянку нібыта партызана. Потым яго забралі, пасля вайны ўжо, і больш ніхто не бачыў яго... А тады прыехалі да нас, заходзілі ў кожны дом, выводзілі ўсё і строілі ў адну шаронгу, нават малага брацкія, які спаў у калысцы, загадалі браць з сабой. Галаве сям'і задавалі пытанне: «Уся сям'я тут?» Калі адказвалі, што ўся, іх пакідалі на вуліцы. Таму, хто гаварыў, што сын альбо дачка ў Германіі, загадалі вярнуцца ў хату, такіх набралася дзевяць сем'яў. Астатніх пагналі за вёску, мужчынам далі ў рукі рыдлёўкі, загадалі капаць яму. Людзі здагадаліся, для чаго яна. Стаў пахалі і галасілі, дзеці плакалі, старэйшыя чыталі малітвы. У нас, хто застаўся ў хатах, таксама пачыналася паніка. Мы маглі хадзіць адно да аднаго, некаторыя казалі, што нас, можа, падпаляць разам з хатамі, другія выкавалі спадзяванне на паратунка, словам, ніхто нічога не ведаў дакладна.

Стрэлы і галасы

У гэтым жаху мы правялі даволі шмат часу: яны наляцелі на вёску не дзе на святнінах, і працягвалася ўсё да позняга вечара, — гаворыць сведка страшных падзей. — Першую партыю людзей падвалі да ямы, мы з хаты пачулі крык, энк, потым першыя стрэлы кулямэтаў. Мой бацька ўпаў без прытомнасці, вытрымаў такое было, здаецца, немагчыма. І не слабак жа быў: потым ён вярнецца з вайны з медалём «За адвагу»... Другі раз, калі павялі людзей, галасоў было менш,

а пасля трэцяга расстрэлу галасы сціхлі зусім. Тут ужо і мы чакалі сваёй смерці. Адчыніліся дзверы, зайшоў ці то фашыст, ці то іх прыслужнік і паліцэйскі адзін з вайны жывы, радасць была, хату для сям'і пабудавалі. А ў 44-м бацьку забралі на фронт, нас як сям'ю фронтавіка часова заслілі ў апусцелы дом яўрэяў, іх таксама расстралялі. Так і пражылі.

Пасля вайны

Сцяпан Рыгоравіч Чуль расказаў, што сям'ю дзеда палівавалі, таму што яго сётка, дзедава дачка, была вывезена ў Германію. Бацька і расказаў, што з вызваленнем беды для жыхароў вёскі не скончыліся. У лясх з украінскага боку засталіся банды праціўнікаў саветскай улады. Як гаварылі стараыя людзі, побач з Хмелішчам былі не сапраўдныя бандыты, а моладзь з навакольных вёсак. Магчыма, гэта быў своеасаблівы рэзэрв для незаконных фарміраванняў, але

Старшыня сельскага Савета Вітольд ПЯТКЕВІЧ каля помніка загінулым жыхарам Хмелішчы.

яны ніякай шкоды насельніцтву не прычынілі. І да іх хадзілі мясцовыя хлопцы і дзятчаты. Вечарамі яны там ладзілі танцы, спявалі, як высветлілася потым, фатаграфаваліся. Тыя фатаздымкі і сталі рэчывымі доказамі. Карацей кажучы, арыштавалі і хлопцаў, і дзятчаты як памагачы бандытаў, атрымалі розныя тэрміны — ад 10 да 25 гадоў. З некаторых сем'яў па тры чалавекі забралі. Па дурасці ці з цікаўнасці некаторыя хадзілі на тыя вярочкі, а вось як яно абярнулася.

На памежжы

А потым жыццё стала наладжвацца. Калгас арганізавалі. Сцяпан Рыгоравіч з жонкай працавалі ў калгасе, ён большую частку на пілараме. — Суседнія калгасы — беларускі ўкраінскі — дапамагалі адзін аднаму тэхнічнай, насеннем, рабочай сілай, калі трэба было, — расказвае Сцяпан

Удзел на роўных

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Папярэдняю работу праводзіць і з кампаніяй, якая бярэ да сябе такога кандыдата. Выдаюць рэкамендацыі па адаптацыі рабочага месца, расказваюць калектыву пра аўтым. Эксперт заўвагае: важна, каб чалавек з асаблівасцямі развіцця не проста давалі заданні, каб ён быў хоць чымсьці заняты, а даручалі работу (няхай і самую простую), якая сапраўды неабходна. У якасці старэйшага прыкладу Лада Яфімава прыводзіць гісторыю хлопца, якога ўзялі ў турфірму, — там ён фарміруе базу даных, сартуе дакументы і карэспандэнцыю. Падобны вопыт суправаджальнага працаўладкавання ёсць і ў Беларускай асацыяцыі дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам. За шэсць гадоў там падалі вакансіі 67 грамадзянам, 41 з якіх застаецца на рабоце і сёння. Хтосьці стаў кухонным рабочым, хтосьці складае ручнікі ў спа-салоне.

— 80 працэнтаў тых, хто цяпер працуе, маюць разумовыя абмежаванні, — кажа асістэнт па суправаджальным працаўладкаванні **Эдуард ШЫПЦЫН.** І дадае, што перад тым, як шукаць вакансіі для людзей з інваліднасцю, кандыдатаў дывягнаставалі. Глядзелі на такія крытэры, які адказнасць, уседліваць, пунктуальнасць. Тады праасцей з наймальнікамі размаўляць, ведаючы сітуацыю.

Кожны месяц на падпрыемстве «АрТідэя» праходзіць трэнінг на напісанні рэзюмэ, друк-кодзе, правілаў паводнік на сумой. На рабочым месцы кандыдату звычайна хапае пару тыдняў суправаджэння, каб усё запомніць. Пяці чалавекам цяпер гэту паслугу аказваюць у рамках дзяржаўнага сацыяльнага заказу. Работа дома? На думку **Эдуарда ШЫПЦЫНА,** гэта не самы лепшы варыянт, бо ён не спрыяе сацыялізацыі.

Асярэг наймальнікаў разумеецца, але не заўсёды апраўданыя. **Дана МІГАЛЁВА, старшыня літоўскага таварыства апекі людзей з парушэннем інтэлекту «Вільціс»,** расказвае пра рэстаран «Першы блін», дзе большасць работнікаў — людзі з інваліднасцю. Гэта вельмі папулярнае месца: трэба загадаў заказваць столик, каб паабедча там.

Праўда, асобных праектаў, каб сур'ёзна паўплываць на сітуацыю з працаўладкаваннем людзей з асаблівасцямі развіцця, мала, лічыць **Дана Мігалёва.** «Неабходны сістэмныя

У цэнтры «Антон тут побач».

змены. Для гэтага трэба размаўляць з мясцовай уладай, прыцягваць публічных людзей для рэкламнай кампаніі».

АСІСТЭНТ ПА БЫТАВЫХ ПЫТАННЯХ

Ці ёсць альтэрнатыва інтэрнату? Варыянт, які рэспандэнтны на Захадзе і пакрысе развіваецца ў нас і ў Расіі, — суправаджальнае прахыванне. Сутнасць у тым, што людзі з інваліднасцю жывуць разам па некалькі чалавек і да іх рэгулярна прыходзіць асістэнт, які дапамагае спраўляцца з бытавымі пытаннямі.

— Мы пачыналі з трэнзінгоўнай кватэры, — дзеліцца вопытам **куратар такой праграмы ў цэнтры «Антон тут побач» Валерыя НАВУМАВА.** — Падапечны прыходзіць туды пасля вучобы ці работы, самі гатуюць вячэру, мыюць посуд. Навучальны курс разлічаны на чатыры з паловай месяцы. Потым людзі з інваліднасцю пераносяць атрыманыя навыкі ў паўсядзённае жыццё. Летас у Піцеры адкрылася кватэра пастаяннага прахывання. Яе аплываюць бацькі дзятчаты з аўтызмам — грамадская арганізацыя падкрывае толькі заробак асістэнта.

Але ўзнікае пытанне: што будзе, калі тых мам і татаў не стане? У Літ-

ве прапануюць заключаць нешта накітавалі дагавора сацыяльнай рэнты. Па ім пасля смерці бацькоў кватэра перадаецца грамадскай арганізацыі з умовай, што тая забяспечыць суправаджэнне іх дарослым дзіцяці.

ЧЫЕ КАРЦІНЫ КУПАЦЬ?

— Перад вамі пяць карцін. З іх толькі адна намалявана прафесійным мастаком, астатнія — людзьмі з асаблівасцямі. Можаче адказаць, дзе яка? — паказвае фота **Іва СЕЛЬНЕР, дацэнт-кансультант Вышэйшай сацыяльнай школы «Карытас» (Аўстрыя).** — Але я не бачыў сумесных выставак, дзе б прымалі ўдзел і знакамітыя творцы, і людзі з інваліднасцю. Не сустракаў галерэй, дзе іх работы былі б разам — звычайна яны висяць паасобку. «Ведаеш, — кажаў мне адзін прафесійны мастак, — гэта для нас небяспечна. Магчыма, наведвальнікам больш спадабаюцца іх карціны, і купляць іх, а не мае».

Іва Сельнер упэўнены, што мастацтва не ведае абмежаванняў. Так, 11 гадоў таму ў Аўстрыі была арганізавана танцавальная група для людзей з асаблівасцямі развіцця і без. Меркавалася, што гэта будзе развавае выступленне, але ўдзельнікі захацелі працягнуць супрацоўніцтва. Цяпер гэты калектыў часта запрашаюць на розныя мерапрыемствы.

ДАВЕДКА

Летас у Беларусі на забраніраваныя рабочыя месцы па накіраванні арганізацыі сацыяльнай абароне ўладкавалі 704 чалавекі з інваліднасцю. Усяго для гэтай катэгорыі было зарэзервавана 2048 вакансіі. На адаптацыю да працоўнай дзейнасці (з кампенсацыяй затрат наймальнікам) накіравалі 549 інвалідаў.

— Недахоп дасканаласці не павінен быць праблемай для ўспрымання, — лічыць эксперт.

Прыпіцёрскія цэнтры «Антон тут побач» ёсць свой аркестр. Кіруе ўсім прафесійны музыкант, які сочыць за мастацкім складнікам. Хлопцы і дзятчаты з аўтызмам ездзяць на гастролі, выпусцілі сваю пласцінку. За выступленні ўдзельнікі аркестра атрымліваюць грошавыя ўзнагароджанне (гэта сродкі з сусідніх дзяржавы на творчыя праекты).

— Калі нас запрашаюць на фестывалі, дзе на сцэне будуць толькі людзі з інваліднасцю, мы не пададаем, — кагэгарычана **Валерыя Навумава.** — Хочам удзельнічаць на роўных. **Наталля ЛУБЕЎСКАЯ.**

Сучасны комплекс па вырошчванні пасадачнага матэрыялу з закрытай каранёвай сістэмай адкрыўся ў Глыбоцкім раёне

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторных электронных торгов

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ЗАО «Альфа-Банк», 220013 г. Минск, ул. Сурганова, 43–47, тел. +375 17 2176464
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оцена», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов – недвижимое имущество по адресу: г. Витебск, ул. 1-я Поляная, 1Ж

Наименование (назначение)	Общ. пл.	Инв. номер
Материальный склад (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранения), в т. ч.:	579,8 кв. м	200/С-69181
Материальный склад, общ. пл. 268,5 кв. м, инв.№ 200/D-121939		
Материальный склад, общ. пл. 133,5 кв. м, инв.№ 200/D-121940		
Материальный склад, общ. пл. 30,9 кв. м, инв.№ 200/D-121941		
Материальный склад, общ. пл. 29,4 кв. м, инв.№ 200/D-121942		

Составные части и принадлежности: разгрузочная рама, проезжая часть

Сведения об имуществе: общ. пл. 0,1632 га предоставлен Продавцу на праве аренды до 01.12.2019 г. для содержания и обслуживания объектов недвижимости

Начальная цена с учетом НДС 20% — 92 880,00 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Предшущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» 11.08.2018 г.

Дата, время и место проведения электронных торгов: 12.11.2018 в 12.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by). Аккредитованному участнику, подавшему в адрес организатора торгов пакет документов и прошедшему предварительную регистрацию, ЭТП предоставляется время до начала торгов в режиме реального времени для заключительной регистрации (начало заключительной регистрации за 2 часа до начала электронных торгов). В случае не прохождения регистрации, участник к торгам не допускается. После прохождения регистрации, участник получает доступ в аукционную комнату, где ожидается старт торгов в режиме онлайн

Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация) на ЭТП ipmtorgi.by: 08.11.2018 до 17.00

Контактные телефоны: +375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42
Email: auction@cpo.by

В извещении, опубликованном в газете «Звязда» № 206 от 25.10.2018, внести изменения: «ООО «Центр эксперт-услуг плюс» извещает о проведении повторного открытого аукциона» изменить на «ООО «Центр эксперт-услуг плюс» извещает о проведении открытого аукциона: «Аукцион состоится 9 ноября 2018 г. в 11.00» изменить на «Аукцион состоится 30 ноября 2018 г. в 11.00». «Заявление на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 6 ноября 2018 г. до 14.00» изменить на «Заявление на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 27 ноября 2018 г. до 14.00».

УНП 491331464

Могилевский филиал РUP «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении повторного аукциона

Лот № 1. Капитальное строение с инв. № 730/С-570 (магазин) площадью — 76,7 кв. м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Кричев, ул. Космонавтов, магазин «Продукты».

Земельный участок с кадастровым номером 724050100001000256 площадью 0,0120 га.

Начальная цена продажи: 17 280,00 бел. руб. с учетом НДС (с понижения на 20%). Сумма задатка: 1728,00 бел. руб.

Аукцион состоится: 15 ноября 2018 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352.

Последний день подачи заявок и внесения задатка: 14 ноября 2018 года до 15.00.

Аукцион может быть отменен в любое время, но не позднее чем за три дня до даты аукциона

Дата, время и место проведения аукциона	Получатель платежа РUP «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с IBAN BY21BPSB3012154337010930000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК банка BPSBY2X
---	--

Продавец: Торговое унитарное предприятие «Могилевская межрайбаза», УНП 700188685, г. Могилев, пр-т Димитрова, 31А

Организатор аукциона: Могилевский филиал РUP «Институт недвижимости и оценки» УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352

Срок и условия оплаты: победитель аукциона уплачивает вознаграждение за организацию и проведение аукциона в размере 5% от конечной цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) календарных дней со дня подписания протокола аукциона подписать договор купли-продажи предмета аукциона. Оплата за предмет аукциона производится на условиях заключенного договора купли-продажи. Внесенный Победителем аукциона задаток засчитывается в счет оплаты за предмет аукциона

Информация о предыдущем аукционе была опубликована в номере газеты «Звязда» от 01.09.2018

Дополнительную информацию можно получить по тел.:
 +375 222 72-41-14, +375 44 767-65-36

Лясная справа

Утульны дом для елачкі

Гэты цэнтр — другі падобны аб'ект у нашай краіне, узведзены ў межах рэалізацыі праекта «Развіццё ляснога сектара Рэспублікі Беларусь» за кошт пазыковых сродкаў Міжнароднага банка рэканструкцыі і развіцця.

Новы цыплічны комплекс будзе спецыялізавацца на вырошчванні пасадачнага матэрыялу елкі еўрапейскай. Праектная магутнасць складае 2,4 млн штук

сеянеццаў у год, а ў перспектыве можа вырасці да 3,2 млн штук. Комплекс дазволіць у поўным аб'ёме забяспечыць патрэбнасці Віцебшчыны ў пасадачным матэрыяле, з палепшаным генетычным уласцівасцямі. Стварэнне гэтага цэнтры таксама мае і сацыяльнае значэнне: для яго абслугоўвання плануецца стварыць дзесяць новых рабочых месцаў.

— Гэты аб'ект знакавы як для рэгіёна, вобласці, так і ў цэлым для лясной

гаспадаркі нашай краіны. — кажаў **мінстр лясной гаспадаркі Віталь ДРОЖЖА.** — У 2014 годзе крывічскія дзяржавы пры наведванні Рэспубліканскага ляснога селекцыйна-насенняводчага цэнтры даручылі забяспечыць выраджэнне лясной гаспадаркі і лесакарыстання на прыкладзе вядучых еўрапейскіх лясных дзяржав. Адзін з этапам павышэння эфектыўнасці выраджэння лясной гаспадаркі — стварэнне лясной

пасадачным матэрыялам з закрытай каранёвай сістэмай, што асабліва важна ў умовах змянення клімату.

Па словах міністра, сёння, ва ўмовах рыначнай эканомікі, важна не толькі навучыцца вырошчваць высаякаякасны пасадачны матэрыял і забяспечваць ім патрэбнасці краіны, але і знаходзіць рынкі збыту і за мяжой.

Старшыня Глыбоцкага раёвыканкама **Алег МОРХАТ** адзначаў, што за

Сяргей КУРКАЧ.

Вераніка КОЛАСАВА.